

B é t s.

A' Felséges Tsászárs, *II. Leopold* jó Királyunk Máj. 16-dikán hagyta oda (a' *Bétsi* Udvari Újság szerént) *Károly*, és *Sándor Leopold* Főhertzegekkel együtt *Florentzia* Városát, 's *Bolognán* (*Bononia*) kerefztül, *Mantuának* vette útját. A' *Toskánai* Nagyhertzeg *II. Ferdinánd*, messze elkísérte a' maga F. Attyát, 's kedves Testvérjeit. — *Lombardiának* Kormányozója, *Ferdinánd* Főhertzeg, még 9-diken *Mantuába* érkezett, a' Ts.'s K. Felség' el-fogadására.

Sept. 6-dikára határozta ő Felsége, a' *Prágában* tartandó *Tseh* Királyi Koronázás' pompáját. A' szokott hivogató Levelek, rövid időn fognak e' végett repülni mindenfelé.

A' szerentsétlen *Blanchard*, ezen hónapnak 29-dikén délutánni 4 órakor akart fel kotsikázni a' levegő égbe. Már előre egy nagy, 's olly magas alkotványt készíttetett deszkából, a' mellyben töltve is el fért volna a' Ballonja. Az alkotvány-nak hátulsó oldala úgy vólt intézve, hogy azt két felé lehetett vonni; 's midőn már készen lett volna a' Ballon a' fel szállásra: ott ki repülhetett volna. — Az idő olly kellemetes vólt az említett napon, a' millyennél szebbet 's jobbat nem kérhetett volna *Blanchard* az Istentől. Takarodott is ki annyi Nép a' *Práterbe*, hogy egy igen tágas térséget, melly vagyon a' tüzi játék állása előtt, egészen el fogott a' temérdek sokaság. — A' bástyák, a' magassabb épületek, a' tornyok, 's néhány templomok' tetejein lévő folyosók rakva vóltak nézőkkel. Ő Felsége a' Tsászárné is *Béts* alá jött *Laxenburgból*, *Ferentz* Főhertzege-nével, és valami 12 Fő Méltóságokkal együtt, 's az *Eugénus*' Palotájához közel, egy tsere végiben fel emelkedett magas halómról függesztette szemeit a' *Práter* felé. *Ferentz*, *Jósef*, *Antal* és *János* Főhertzegek oda ki vóltak a' *Práterben*. —

X x

Nagy

Nagy kívánsággal várták a' Nézök mindenütt *Blanchard*nak fel emelkedését: de ez úttal se leve az ő levegő-égi utazásából semmi.

Mi okon? még nem egészen bizonyosodott ki. Elég az hozzá, hogy minekutánna estvéli 8 óráig gyötrötte volna váraozással *Blanchard* a' nyughatatlankodó sokaságot (addig váraozott ő Felsege a' Tsáfszárné is, a' fellyebb említett halmon): akkor jelentette ki, hogy nem mehet fel. Mindjárt maga a' Város' Kommendánsa Gr. *Kinfszky Jós.* Úr, 's más Fő Vitézek körül lovaglották azon területet, melyet formált vólt az alkotvány körül a' Granatéroffág, 's ki hirdették a' Népnek a' *Blanchard*' jelentését. Ezen ki hirdetésnek alkalmatosságával, nyomban lovas Katonaság vette körül az alkotványt; de így is alig lehetett ellent állani a' békételenkedők' 's *Blanchard*ra agyarkodók' sokaságának. Estvéli 10 óra felé, egy tsomó könnyü Lovaságtól körül vétetett kotsira ültették *Blanchard*ot, 's bé hozták árestomba. Ambár sebes nyargalvást jöttek vele: még is a' reája szórt kövek közzül egy bé törte a' kotsi ablakát. — Az ilyen esetek, könnyen alkalmatosságot szolgáltathatnak a' nép' sepredékének, az olyan zenebonásoknak meg szokására, mellyekben olly nagy Mester most a' *Párisi Nép*!

A' *Tellamitzai* Tudósításnak, tsak egy tikkelyét közölhattuk U u árkusunknak 657-dik lapján; több része az említett Tudósításnak így következik:

„Apr. 22-dikén, *Sziliztriába* érkezett a' Nagy-Vezér, néhány ezer emberekkel, 's a' mint látizik, olly izándékkal vagyon, hogy a' *Dunán* hajót állíttson fel, mellyen által takarodván *Oldh Országba*, meg lephesse hátúlról az *Oroszokat*; de minékünk parantsolatunk vagyon, hogy ezt, ha különben nem lehet, erővel se engedjük.

A' *Brájlai* őrizet, öszveséggel 15000 emberből áll. 9000 t. i. benn vagyon a' Várban, 6000 pedig

dig a' Váron kívül lévő két sántzokban. Parantolatja vagyon az említett őrizetnek, hogy utolsó tsepp véréig őltalmazza az Erősséget. — Egy nap sem múlik el, hogy ne mennének itt el *Törökök*, kik rész szerént Kurirok; rész szerént pedig pénzt vífznak *Silistriából Brájlába*, az ott lévő fegyveres nép' számára. Az a' hire, hogy *Bodonhoz* is egy sereg *Törökség* gyülekezik öszve. — Apr. 29-dikén, két *Török* Iszolgákat fogtak itt el, kiknél 1189 arany pénz vólt. A' kormányozó Generális Úrhoz küldötte őket *Sparmnaget* Alhadnagy Úr.

A' *Törökök* mind ki hajtják a' Keresztényeket *Brájlából*, 's a' külső Városokat egészen el égették. Az *Oroszok*, minden órán szándékoznak táborba szállani, 's munkához kezdeni. "

F. M. L. Gr. *Wartensleben* ő Kegyelmessége, hólnap indul innen, két jeles — 's nemzeti nyelvünkön tökéletesen beszéllő, és többnyire magyar köntösben járó — Úrfijaival együtt, a' *Német Birodalomba*, 's onnan *Holláudiába*; kedves három Testvéreinek látogatásokra, kiknek egyike, *Carlsruhe*-ban (a' *Bádeni* Markgráfnak lakó Városa); a' másik *Münsterben* (*Monasterium*); a' harmadik pedig *Holláudiában* lakik.

Magyar Ország.

Nagy Váradról, Máj. 23-dikán.

Nehány gyászos eseteket közlök az Urakkal, mellyek Mártzius, Április, és Május hónapokban törtétenek itten:

Mártziusnak 14-dikén agyon lötte magát egy 24 esztendős forma iffjú Süveges Legény, minekutánna E*** Kánonok Úrhoz küldötte volna a' maga, mintegy 200 forintokra menő adósságainak laistromát, 's következő foglalatú kérését: hogy a' Kánonok Úr méltóztatna az ott elő számláltt adósságokat ki fizetni, úgymint a' mellyektől

X x 2

való

való meg válás néki úgy is igen drágába került. Néhány napokkal ezen szerentsétlenség után, felakasztotta magát egy Tsizmadia; de nem vetett véget életének, mert észre vévén veszedelmét más Emberek: szabadítására szaladtanak. Hogy magában maradt: újra gyilkosa akart lenni magának; de ekkor sem hajthatta végre veszedelmes szándékát. Ugyan akkor ofztán bé is záratott, hogy ne árthasson magának; míg az ártani való akarat, okos és szelid elő-adások, 's reá beszélések által ki vétethetik belőle.

Ezek, magokon kegyetlenkedtek; a' következő három Affzony-Személyek pedig másokon:

Áprilisben esett, a' *Katona-Városban*, hogy egy Affzony karddal ment a' maga Szomszédjának, 's bé is vágta a' fejét: ugyan csak szerentsére nem lett a' seb halálos. — Május' elein, meg részegítette egy Gombosné a' maga Férjét, 's minekutánna el nyomta volna azt, a' sok hormiá az álom: neki fogott estvéli 10 órakor egy kést a' torkának, hogy majd meg öli; tett is rajta alkalmas metzést, de minthogy nem igen éles volt a' kés: nagyon méllyen bé nem vághatta. Fel ijedvén a' szegény meg-sebesített Ember, szalad a' szoba ajtajának; de azon ki nem éreztették a' gyilkos Feleség, 's annak az Anyja: az ablakon rontott tehát ki az udvarra; onnan pedig, minthogy annak is zárva volt az ajtaja, a' kerítésen kerefeszül az úttára: holott is segítség után kiáltozott, a' mint kiálthatott; de a' nagy ijedtség, 's vére folyása miá csak hamar le rogyott. Szerentsére egy Seb-Orvos mulatott a' szomszédban a' maga szeretőjénél, kinek is értesére esvén a' szegény Gombosnak szerentsétlensége, oda szaladt, 's bé kötötte. Reménység vagyon, meg gyógyulása erántt. — Ugyan az napon, a' mellyen e' történt, egy szolgáló a' *Körösbe* buktatta a' gazdasszonyát. Ki szabadí-
ha-

hatták ugyan csak az affzonyt: a' szolgáló pedig szenvedí gonofzságának érdemlett büntetését.

Nagy-Tótfaluból, Máj. 20-dikán.

„A' millyen újjító, élelztő, és gyönyörköd-tető vala nálunk az Aprilis hónap' folyása: éppen olly bágyasztó, rontó, 's szomorító vólt ellen-ben a' Májusnak egy hideg szeles, és essős hete. Az Aprilisi kívánatos idő, fel indította a' méheket az idején való rajzásra; de mivel a' szegény új rajok nem kereshették annakutánna élelmeket a' Májusi mostoha napokban: többnyire mind el döglöttek üres kosaraikban (vagy kassaikban). Némelly Gazdának 8, 10, 's több rajjai is el veszteek. Én, a' magaméit úgy tartottam meg, hogy házat fűtettem; kevés vízzel hígított mézet töltöttem tányérra; és, hogy a' méh belé ne döggöllyön, gyékény - avagy nád-hasogatványo-kat raktam a' tányérra kerefztül kossúl (mondják *katsúl* és *kasúl* is); a' tányért egy deszka-darabra helyhettem, 's a' raj-kast a' deszkára; és, hogy sehol ki ne jöheffen a' méh, körül - kötöttem a' kosarat eggy abrosszal, vagy kendővel. Illy ké-születtel bé vittem a' meleg házba, holott is meg melegedvén a' méhek, le mentek a' tányérra enni; 's mikor már gondoltam, hogy fel ették a' mézet, eggy, avagy két óra múlva ismét ki-vittem, 's előbbeni helyekre raktam. Így tsele-kedtem, vagy minden nap, vagy leg alább min-den harmad nap, míg az alkalmatlan idő tartott; 's olly szerentsés is vóltam, hogy egy kas rajom-se veszett el.“

A Neuvidi Újságból.

A Duna mellől, Májusnak 15-dikén.

A' Ts. 's Kir. Felség' *Berlini* Követe H. *Reusz* környüállásosan meg irta a' *Bétsi* Udvarnak, a' *Prussziai* Politikának nyomos változását. — Világ

szerte tudva vagyon, hogy a' *Berlini* mesterkedések nem kevés bajt okoztak, már majd egész 3 elztendöktől fogva a' *Bétsi* Kabinétnek. Mi hasznát vette *Prusszia*, hogy a' *Status quot* mindenütt — 's ottönn is — igyekezett meg tartani. — Annyi fáradság, annyi hadi készület tételek, 's annyi fondorkodások, nem elzközlötenek egyebet a' bosszúságnál, és bizodalmatlanságnál. Többe van már csak a' sok Kurir küldözgetés, mint a' mennyit két puszta *Török* Tartományok érnének; 's pedig utóllýára is senkinek sints osztán abból semmi haszna.

A' *Török* Had' elein, két út állott a' *Berlini* Politika előtt — egyik, a' *költsönös osztózás*, (hogy t. i. úgy meg tarthatja a' maga nyereségeinek egy részét a' *Bétsi* Udvar, ha oda enged bizonyos részt *Gallitzidából* *Lengyel* Országnak, azzal a' feltétellel, hogy ez ismét engedje által *Danzig* és *Thorn* Városait, vidékeikkel együtt *Prussziának*); másik, a' *Státus quonak* ki-munkálása. Az első utat sokan választották: de végre a' másodikon gyözedelmeskedett a' *Minister*.

Most új dolgok nyilatkoznak ki. Már nyitva vólt *Danzig* felé az út: úgy láttzott, hogy *Anglia* és *Hollandia* tellyességgel nem akarják azt az utat el kollátolni; 's azonban ki sült, a' politika' tekervényes útjainak izemes nyomozása által, hogy más formán ítél *Anglia*, *Dánzig* Városának *Prusszus* kézre való szállása felöl, mint a' miképpen mutatja. Külsöképpen, elzközlöje láttott annak lenni; alatonban pedig ellene politizált. — Tsak világosságra jó osztán utóllýára minden: 's az illetén ki-nyilatkozások pedig meg-bontják az emberi tselekedeteknek sorját.

Hadra, és Békeffégre mutató környülállások.

Az újabb *Stokholmi* és *Koppenhágai* Tudósítások szerént, tellyes reménységgel vagynak *Svédia*.

tziában és Dániában felöle, hogy az északi részen uralkodó tsendesség, nem fog had által meg háboríttatni.

Stokholmból ezt irták Máj. 6-dikán: Szakadatlanúl tétetnek ugyan a' mi hajós seregeinknél a' készülétek; de azzal bíztatnak bennünket, hogy mind ezek a' készülék-tételek tsupán arra valók, hogy indító okokat vegyenek az ellenkező Felek azokból, a' magok értelmeiknek eggyeztetésére; bizonyosnak mondják azt is, hogy a' Király (más nevet vévén) útnak fog 16-dikon indulni *London* és *Aachen* (*Aquisgránium*) felé; és már a' kisérői is meg vagynak nevezve, úgymint: Gróf *Horn Claudius*, és *Mollerspard* Úr. — Új fundamentoma ez ismét, az északi Békelesség' állandósága felől való reménységnek.

Prusszia, egész erőben készíti magát had folytatáshoz a' bizonyos; 's úgy van ki-tsínálva, hogy ha tsak ugyan kardra kél a' dolog: két *Prussziai* Seregek izállyanak szembe az *Oroszokkal*, mellyek közzül eggyik, *napnyúgoti Prussziában*, 's *Pomerániában* fog állani, az uralkodó *Braunschweigi* Hertzegnek kormányozása alatt; a' másik pediglen *napkeleti Prussziában*, magának a' Királynak vezérlése alatt, a' ki mellett lessz Gen. *Möllendorf* is. — A' *Clevei* (*Clivia*, *Prussziához* tartozik) nevezetes Újság-Iró azonban azt írja, hogy ő hozzá olly tudósítások mennek, mellyeknél fogva hiszi, hogy az egész dolog, vérontás nélkül fog, éppen olly móddal el végezödni: mint *Reichenbachban* meg készült vólt az Egygyesség.

A' *Nagy Británniai* Felső Parlamentomban hosszas és fontos Beszédet tartott Máj. 9-dikén Gr. *Fitzwilliam*, mellyben hathatóssan meg mutogatta, melly kevés indító oka légyen *Nagy Británniának*, az *Orosz Tsáfszárné*, 's a' *Török Tsáfszár* közt folyó hadakozásba elegyíteni magát, eggy olly Frigyes' (a' *Prusszus*) kedvéért, a' ki nek

nek hatalma tsupán a' szárazon vagyon; elő adta más részről, mennyire békételenkedik az egész Nemzet azért, hogy a' Minisztérium, egy igazságtalan hadat akar indítani, a' Nagy-Britániai Kereskedésnek, 's Manufakturáknak (Mivességeknak) ki mondhatatlan kárával. Következendő feltétellel fejezte bé a' maga Beszédét: „*Kérni kell egy jelentés által a' Királyt, hogy olly hadat tellyességgel ne kezdjen, melly a' Bált Tengeren való Angliai kereskedésnek végét szakasztaná. — Oszakov Várának 's vidékének, az Orosz Császárné' birtokában való maradása sem a' kereskedésre, sem Politikára nézve nem olly nyomos tárgy, a' melly méltó okot szolgáltatna ő Felségének, az Oroszok ellen való had-indításra.*“ — Ezen Feltételnek hatalmas Pártfogói vállalkoztak, a' Parlamentum Tagjai között; de a' Minisztérium keményen ellene volt. A' külső dolgokra ügyelő Minister Lord Grenville azt állította, hogy Oszakov' bírásánál fogva, mind az Archipelaguson, mind a' Közép-Tengeren való kereskedést magáévá tenné az Orosz Császárné; minekokáért hogy el ne veszesse Nagy-Británia az említett tengereken való hajókázását, 's kereskedését, avagy ezekre nézve Ruffziától ne kénteleníttesfék függésben lenni: köteles ellene szegezni magát Ruffzia' szándékának. Ugyan csak a' Minisztérium győzedelmeskedett szokás szerént ez úttal is, a' voksok' többsége által.

Frantzia Ország.

A' mióta a' Király, nem csak a' Nemzet Gyűlésében vallotta magát az új Konstitúció Fejének 's Oltalmazójának; hanem a' külső Udvaroknak is meg jelentette Követei által, hogy ötet az új polgári alkotvány' alkotójának 's gyámolának esmerjék: alig mér a' szobájából is ki-menni. A' Konstitúció' Barátjai azzal tartják, hogy csak egy lépést tegyen még a' Király: mindjárt ingado-

dozatlan lábra fog állani a' Konstitutió. Ez a' lépés abban áll, hogy az Országban kívül lévő *Frantziákat* királyi fenyegetés alatt hívja vissza a' magok Hazájokba.

(Hivatlan is szándékoznak vissza Hazájokba a' kívül lévő *Frantziák*, de fegyveres kézzel; és hogy bizonynyal is végre fogják hajtani szándék-jokat nem sokára: nagyon jövendölgeti a' *Neuvidi* Újság-Iró, kinek pennája alig ha ki nints bérelve jó pénzen, a' *Német Országban* tartózkodó *Frantziák* által. — Máj. 17-dikén, egy buzdító Levelet íratott az *Eliseumból*, néhai nagy emlékezetű *IV. Henrik* Királlyal, *Vormsbá (Vormatia)* a' *Condéi* Hertzeghez; 's ezek a' bé fejező szavai a' Levélnek: „Hertzeg! 40 ezer Nemes *Frantziák* ajánlják fel előtted véreket, 's régi vitéz bátorságokat. Készek ezek, néked egy szavadra, a' dühös *Demokratákra* rohanni, 's vagy meg hálnak, vagy győznek — de győznek (mellyet minden józanon gondolkodók óhajtanak) — mert Te élsz).

A' *Párisi* Újságból olvassuk, hogy Május' elsőjén, az az, harmad nappal azon Brévének közönségessé létele után, melly *Áprilisnek* 13-dikán útasíttatott *Romából* a' *Frantzia* Papsághoz, — a' mellyben törvényteleneknek, 's szentségtöréseknek kiáltja ő Szentsége az új Püspök választókat, 's átokkal, és Ekklesiából való kitiltással fenyegeti mind azon nagyobb és kisebb Papokat, kik a' Bréve' kiadásának napjától számlálva, 40 napoknak el forgása alatt vissza nem ízopják (veszik) az általok le tett polgári hitet — a' *Párisi* Püspök' palotájának kapuja felett ím' e' következő két sor versek olvastattak:

*Suivez vos saints travaux: Et sachez qu'un grand
Homme*

N.

Ne doit - point redouter les vains foudres de Rome.

Köveffétek a' ti szent foglalatosságitokat, és tudjátok meg, hogy egy nagy Ember nem tartozik félni, *Róma'* hitván menyköveitől.

Ő Szentsége a' Pápa, ollyast emleget a' maga Brévejében, hogy a' Király, a' maga gyakori igéretei ellen tselekedett, midőn a' Papságnak polgári Konstitúziójáról szolló Nemzet-Gyűlési Végzést saját helyben-hagyása által meg erősítette: erre való nézve rámára akarják most vonni azon Ministereket, kik az említett igéreteknék tételére vették a' Királyt.

Minekelőtte meg égette volna a' fel-háborodott Nép Máj. 3-dikán a' Pápa' képét, szörnyű beszédet tartott egy *Frantzia*, az *Aureliánusi* Hertzegnek *Palais Royal* nevezetű palotájában, a' körülötte állott sokaság előtt.

Tsak egy tördeléket iktatunk ide az említett beszédből, melly is nyilván mutatja: hogy' lehet a' Népet egy értelemről, más, egészen ellenkező értelemre birni hitegetések, és ajándékok által. Málfzor, magát égette volna meg a' *Párisi* Nép azt az Orátort, a' ki így belizéllett volna előtte:

„A' polgári hadnak sáklyáit szándékozott VI. Pius meg gyújtani azon Breve által, mellyet nagy bosszankodás nélkül nem olvashattatok. Az ő vétkei széllyai esmeretesei előttetek: már régen fel-fegyverkeztettek volna titeket egymás ellen, a' ti meg átkodott Pappaitok, és már most ölnétek vágnátok egymást, ha az ő beszédjek után halgatatok volna; a' mi leg-szentebb titkainknak innep-lésekre szentelt hét volt a' vérontásra ki-rendelve. A' ti fel-tornyozott holt testeiteken emeltek volna ők óltárt a' Despotismusnak. Egy Kép, melly az útálatos Fanatizmust ábrázollya, s egygyik kezében kar-

kardot, a' másikban pedig Brévét tart, a' rogustra (égetni való rakás fára) fog vettetni, mellyet Papoknak kell meg gyújtani: hadd lássák ők ebből, hogy Frantzia Ország nem akar többé szolgája lenni a' 18 dik Százban a' Bómai Despotismusnak; hogy az a' hibás vélekedéseknek szem-fedelét el vetette; és a' midőn a' Katholika Vallás eránt való mély tiszteletet meg tartja, ugyan akkor mindee akadékoskodás nélkül red mehet, hogy a' lángok közzé vesse egy kevely Muftinak a' képét, a' ki a' Békésség-Istene' Helytariójának nevezi magát, 's azonban a' dühösségnek hegyes törét forgatja kezében, igyekezvén kerefstül verni azzal Hazánknak szívét, a' mellynek újjonnan lett születését rettegéssel nézi, mivelhogy az ő tekintete, tsupa vissza-éléseken, 's háborúságon fundáltatik. Minekokdért az a' mi kívánságunk, hogy VI. Pius' képe a' lángok közzé vettessék, 's hamva a' levegő égbe el szórattassék. Hogy mindazonáltal ezen igazságos tselekedetet vétkül ne talajdonítsák minékünk a' Fanatismusnak Prókátori, le kell előbb venni a' képről a' kerefstet, és a' gyűrüt, úgymint a' mellyek mindenkor meg érdemlik a' mi tiszteletünket. Royou Apáturat, ezen istentelen Brévének ki-adóját, elő kell keríteni, hogy térden állva, kezében fáklyát tartva, 's artzúlatját a' föld felé fordítva, legyen jelen ezen exekútzió.

Ama' hires Frantzia hajós Kapitány Peyrouse Úr, a' ki eránt nagy aggodásban vólt egész Frantzia Ország (mint R r árkusunkban jelentetük vólt) hogy semmi tudósítást nem vehetett tőle, és felőle sok ideig: meg örvendeztette nem régiben a' Nemzetet, óhajtott tudósításainak bortsátása által, a' mellyek, Botany - Bayig való útazásának le - irását foglallyák magokban.

Az

178 Az *Artéfi* Gróf, *Mannheimba* ment Máj. 28-dikán, 's *Pfälzer-Hof* nevezetű vendégfogadó-nak második kontignátzióját fogadta ki két hónapra. Tsupa szállás-pénzt, 80 *Luidört* fizet minden héten.

Török Birodalom.

Apr. 11-dikén költ *Konstántzinápolyi* Levélből, ezeket olvassuk:

Három hét alatt, négy rendbéli nagy gyúladás volt itten. Az első, Mártz. 20-dikán történt, a' midőn sok helyeken ütötte ki magát egyszerre a' tűz, 's olly feles számú házak, boltok, és magazinomok lettek lángok' prédájává, hogy jól lehet fából voltak nagy részént készülve az elégett épületek: még is 20—25 millió piafterre betsültetik a' kár. — A' Minisztérium, azt akarja velünk el hitetni, hogy tsupa történetből estek az említett mind négy égések; de a' kik előtt esmeretes már a' *Konstántzinápolyi Törököknek* régi szokások, melly szerént gyűjtogatások által szokták ők kényszeríteni a' *Divánt*, a' maga szándékának meg változtatására; és a' kik tudják más felől, melly igen ellenére legyen a' *Török Népnek* a' mostani szererentsétlen hadnak folytatása. — Politikai hivatalbéli hazugságnak tartják a' Minisztériumnak állítását. — Az eleség itten igen drága.

Mind itt, mind a' Tartományokban nagy békétlenkedéseket okozott *Jussuf* Nagyvezérnek keménysége, a' mellyel él ő, a' maga serege' számának nevelésében. — A' Nagy-Úr azonban változhatatlanul meg marad előbbeni szándékában, hogy t. i. török szakad, még is folytatni fogja a' hadakozást. Fő oka ezen állhatatosságnak, a' *Prussziai Királyhoz*, 's a' több Frigyesekhez való ragaszkodás, kiknek tanátsadásokat, minden határ nélkül való bizodalommal követi.

Egy

Egy Kurir érkezett ide *Berlinből* a' napokban *Prussziai* Követ *Knobelsdorf* Úrhoz; 's több más nyomos foglalatú Irások között egy Levelet is hozott, mellyet a' *Prussziai* Király egyeneslőn a' Szultánhoz útasított, 's a' mellyet izemélyeffen szolgáltatott kezébe a' Nagy - Úrnak *B. Knobelsdorf* Úr.

A' *Lengyel* Követ Gróf *Potocky*, nagyon meg akadt a' *Török* Ministériummal. Ez, azt kívánja, hogy fegyverrel kellyen ki *Lengyel Ország* a' *Porta* mellett, *Russzia* ellen; 's úgy lehet szabad hajókázások a' *Lengyeleknek* a' *fekete tengeren*: de a' *Törökökkel* való kereskedésnek bizonytalan hasznaiért, nem akarja magát *Lengyel Ország* az *Orosz* Tsászárné ellen kezdendő had által szerentséltetni.

Egy más *Konstántzindápolyi* Levélnek, melly költ Aprilisnek 14 dikén, ez a' nevezetesebb foglalatja:

Az új *Mufti* meg halálozott Mártz. 13 dikán. 90 elztendős vőlt, következésképpen természet szerént való halállal is tsak meg halhatott már a' jámbor; úgy vőlt azonban a' hire, hogy méreg által siettették *Mahomethez* való költözését. Egy *Mequi Effendi* tétetett helyébe, a' ki már vőlt egyszer *Mufti* az el múlt elztendőben; de mint-hogy nem sok van ő *Kegyelménél* a' káputban: alig ha tsak pünkösti Királyság nem fog lenni a' *Muftisága*.

Vitézeink' nemes gondolkozásának remekje.

Neveli, és örökösíti győzödelmes Seregeinknek ditsősségét, azon nemes gondolkozások' módja, melly meg győzette benne a' könnyű-rületelesség által a' pénz' szerelmét. Midőn t. i. látnák, hogy ezen folyó Elztendőnek első Januáriussától fogva, mindennap 12000 forint-

rintra mennek *Lüttich* Tartományában az *executionális* költségek, ezt irták Máj. elsőjén B. *Kheul* Kormányozójokhoz:

„Az Extzellentziád' kormányozása alatt lévő Korpusoknak értelmeket, és szíveiket öszve kaptsoló egygyeffégnél fogva, fájdalmaſſan esik minékünk Alólírttaknak; midön gondolóra vesszük azokat a' teméntelen *executionális* költségeket, melyeket okozunk mi a' jó *Lüttichieknek*. Ide járúl a' mi Felséges Fejedelmünkhöz határ nélkül viseltető hajlandóságunk is, linek köz jóra tzelőző szándékai tudva vagynak mi nálunk, és a' ki azok által óltárt emelt magának a' mi szíveinkben. Az emberi ſzeretetnek ezen felséges példája által indíttatván, köz akarattal arra határoztuk magunkat, hogy kérjük Kegyelmeſſégedet, méltóztassék a' (tit.) Ts. Biztoſſágnak (Commiſſió), és H. Püſpöknek, valamint a' *Lüttichi* Rendeknek is eleikbe terjeſztetni, 's értésekre adni, hogy mi, ezen Május hónapnak elsőjétől ſzámlálva, tökéletes ſzabad akarattól, 's jó indúlatból lemondunk az *executionális* költségeknek további haſználásáról, (avagy fizetéseknek ſzedéséről) és a' mi minket magunkat illet, tsupán a' Ts. Biztoſſág által meg határozott tartását kívánnjuk a' Tíſzteknek, mint néminémű kevés tóldalékot (Zulage), az itten uralkodó nagy drágaságra nézve; a' Katona pedig, ki velünk hasonló érzékenységekkel bir, meg fog elégedni napjában négy négy ſtüberrel: minthogy öromeſtebb tefz egy kevés áldozatot, mint ſem olly epeſztő gondolatoknak adjon helyt magánál, hogy ő nehezítette a' jó *Lüttichieknek* ſzerentsetlen és terhes sorsokat. *Lüttich* 1791. Máj. elsőjén.“

A' magokat alól írtt Tíſzt Uraknak neveik:
B. *Biela* Generálmájor; B. *Salis*, *Brinken* Reg. béli Oberſter; *Mayer*, *Bender* Reg. béli Oberſtlient.;
Gr.

Gr. Morzin, Eszterházy Antal Reg. béli Oberfl.; Oehnedegg, Brinken Reg. béli Májor; Gr. Kollonits, Furmser Hufzár Májor; Tausch, Eszterházy Antal Reg. béli Májor; Salzberg, Coburg Reg. béli Májor.

Fő Hadi Vezér Helytartó (Feldmarsallieut.) B. Kheul Úr, közölte ezen emlékeztető Irást Ts.'s K. Minisler Gr. Metternichel, kitől is következő értelmű feleletet kapott:

„Igen elevenen érzem azt a' nagy gyönyörűséget, melyet a' mi derék, és bátor Vitézeinknek nemes érzékenységű magok ki mutatása okozott Kegyelmeffégedben, melly nem csak a' Lütichieknél, hanem egész Európában érdemlett dicsőffégekre fog ő nékiek szolgálni. Különösen fog engemet kötelezni Kegyelmefféged az által, ha nem terheltetik a' Tiszt Urak előtt közönségeffen nyilvánvalóvá tenni, hogy az ő magok meg határozásának értése kiváltképpenvaló meg indulást szerzett bennem; és hogy nem mulatom el, első alkalmatossággal közleni a' Felséges Udvarral ezen szép tselekedetet a' maga betses volta szerént.“

Tudományi Dolgok.

Hogy' tettezenek a' Tudósoknak, ezen következő versei egy jó Hazánkfiának?

Vagy a' tsillagos Ég együtt fordul velünk,

Vagy a' föld-járásról hűjába beszéllünk.

Mert hogy a' két égi sark tengelyén álljon,

Még is egyg úttal a' nap körül járkállyon,

Akárki fel vegye, meg nem áll egymással;

All hát a' föld, és bír csak napi forgással.

Útját a' nap mindjárt körulte folytattya,

'S felé mindég csak egyg oldalát forgattya

Kivül rajta kerül a' nap' nagy fáklyája

Vele Merkurius 's Vénus Planetája

A

*A' hól'd 's nap közt tsap el e' kettő forgása.
 Mind ezeken kívül Mársnak van járása.
 Killyebb megy Jupiter négy apró hóldjával
 Leg kívül Saturnus jár hatod magával
 Még ő rajtok fellyül képtelen messzeség
 Az álló tsillagok' rendjével ékes ég.
 A' vizsgáló próbát ha szörinn ki állya,
 Légyen ez a' Magyar Nemzet' Systemája.*

*Millót' Közönséges Historiájának ki jött már a'
 2-dik Darabja is nemzeti Nyelvünkön követke-
 zendő tzim alatt:*

*A' Világnak Közönséges Történetei. — Irta
 Frantzia nyelven Abbás Millót Úr, a' Lugdunumi
 (Lioni) Akademiának Tagja. — Második Kötet.
 A' Görögök. — Pesten és Budán Veingand I. M.
 Könyvárosnál.*

Kérettetnek az érdemes elő-fizető Urak, 's
 Affzonyságok, hogy Munkánk' 5-dik Szakasszáért
 a' jövő fél elztendőre esendő elő-pénzt, ha 6
 forintokban nem; leg alább 5 for. és 30 kr. ok-
 ban, *Recepisse* mellett, jókor fel küldeni méltóz-
 tassanak.

A' Levél' tizimjéről el ne maradjon: *Pro Hadi
 Történetek.*

Költ Bétsben, Máj. 31-dik napján 1791.

